

OPINIE SEPARATĂ,

expusă în temeiul articolului 27 alin. (5) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și al articolului 67 din Codul jurisdicției constituționale

Prin Decizia nr. 66 din 13 iunie 2024, Curtea Constituțională a declarat *inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolele 13 alineatele (1) și (7) și 14 alineatele (1) și (7) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, ridicată de dl avocat Vladimir Grosu, în interesele dnei Natalia Gavrilenco, în dosarul nr. 3-1/2024, pendinte la Curtea Supremă de Justiție.

Nefiind de acord cu concluziile colegilor judecători constituționali, am formulat prezenta opinie separată din următoarele considerente:

1. Autorul sesizării susține că normele contestate din Legea nr. 26/2022, care **prevăd că retragerea din concurs a unui candidat ulterior datei transmiterii către Comisia de evaluare a listelor cu candidați** de către instituțiile responsabile de organizarea alegerilor sau, după caz, a concursului, **indiferent de motivul invocat de candidat, echivalează cu nepromovarea evaluării de către candidatul respectiv, reprezintă de fapt o sancționare a candidatului retras din concurs**, care poate fi supus stigmatizării, cu potențialul de a afecta grav demnitatea și reputația acestuia, ceea ce încalcă dreptul persoanei la viața privată și dreptul la buna reputație.

2. Totodată, autorul afirmă că **la 23 mai 2022** dna Natalia Gavrilenco a depus la Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) o cerere de participare la concurs pentru funcția de membru al Colegiului de evaluare a performanțelor judecătorilor din rândul reprezentanților societății civile și dosarul cu actele necesare. **La 9 iunie 2022**, CSM a trimis aceste materiale către Comisia independentă de evaluare a integrității candidatului pentru inițierea procedurii de evaluare. **La 23 iunie 2023**, CSM i-a solicitat reconfirmarea disponibilității de a participa la concursul în disucție. **Doar la 1 decembrie 2023**, dna Gavrilenco a primit un e-mail prin care a fost informată despre modificarea Regulamentului de organizare și funcționare a Comisiei pentru a reglementa evaluarea candidaților. În fine, **la 4 decembrie 2023**, dna Gavrilenco a depus o cerere prin care **a anunțat despre retragerea sa din concursul public pentru că acesta durează o perioadă îndelungată, și, între timp, a acceptat o ofertă de angajare.**

3. **La 7 decembrie 2023**, Comisia vetting a anunțat începerea evaluării candidaților la funcțiile anunțate în Colegiile specializate ale CSM, iar **la 26 decembrie 2023**, Comisia vetting a informat-o pe dna N. Gavrilenco că în ședință închisă din **22 decembrie 2023** a decis, pe baza art. 13 alin. (1) din Legea 26/2022, că retragerea dnei N. Gavrilenco din concurs echivalează cu nepromovarea.

4. Curtea a concluzionat că, reieșind din spiritul legii, articolul 13 alin. (1) propoziția a doua împuternicește Comisia de evaluare să adopte o decizie referitoare la retragerea candidatului care „[...] echivalează cu nepromovarea evaluării”, în sensul constatării retragerii candidatului de la evaluarea integrității etice și financiare, care este o etapă

obligatorie a procesului de selectare a candidaților, precum și al survenirii efectului juridic în acest caz de neadmitere a candidatului la concurs (a se vedea DCC nr. 66 din 13 iunie 2024, § 39). Totodată, Curtea a reținut că nu se desprinde din conținutul normei contestate un sens care ar impune o concluzie de natură să afecteze reputația profesională a candidatului retras din concurs, ca element al vieții private. O eventuală decizie de retragere din concurs trebuie să se sprijine pe o manifestare de voință a candidatului (cerere/declarație de retragere) și, efectiv, trebuie să fie motivată pe aceasta. În acest sens, decizia Comisiei de evaluare de echivalare a retragerii din concurs cu nepromovarea a candidatului are efectul juridic al unei decizii de neadmitere la concurs și nu poate afecta dreptul la buna reputație protejat de articolul 28 din Constituție (*ibidem*, §§ 40-41).

5. Consider că analiza prevederilor contestate din articolul 13 alin. (1) prin prisma argumentelor autorului sesizării și a circumstanțelor cauzei ne permite să ajungem la concluzia că în cazul dat sunt incidente articolele 20 și 28 din Constituție.

6. Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisdpundență sa constantă a identificat unele puncte de reper ale conceptului „viața privată” în corelație cu reputația socială și profesională, Curtea a reținut că **atingerile aduse reputației unui individ trebuie să prezinte un anumit nivel de gravitate și să fie atât de ample încât să producă un prejudiciu exercițiului personal al dreptului la respectarea vieții private**. Această condiție este valabilă pentru **reputația socială în general și pentru reputația profesională în special** (a se vedea *Denisov v. Ucraina* [MC], 25 septembrie 2018, § 112).

În acest context, **aspectele tipice ale „vieții private” care pot fi afectate includ** cercul persoanelor apropiate ale unei persoane, posibilitatea de a stabili și dezvolta relații cu alții și reputația persoanei respective. **În cazul în care apare o problemă legată de „viața privată” din cauza consecințelor unei măsuri nefavorabile, pragul de gravitate în ceea ce privește aspectele menționate mai sus capătă o importanță crucială**. Reclamantului îi revine sarcina de a demonstra în mod convingător că pragul a fost atins în cazul său și de a demonstra consecințele foarte grave ale măsurii contestate, care îi afectează viața privată într-un grad foarte semnificativ (a se vedea *Bala v. Albania* (dec.), 9 aprilie 2024, § 57). Referitor la pretinsa „ingerință” în ceea ce reclamantul dorește să fie protejat pe baza articolului 8 din Convenție, Curtea Europeană a reiterat faptul că un reclamant trebuie să demonstreze că a fost afectat direct de măsura contestată, **iar sarcina Curții Europene este de a stabili dacă modul în care a fost aplicată legislația și practica internă au dat naștere unei încălcări a Convenției** (a se vedea *Bala v. Albania* (dec.), 9 aprilie 2024, § 58).

7. Aceste constatări conduc, în opinia mea, la necesitatea efectuării unei analize a prevederilor contestate în coroborare cu articolul 1 alin. (3) din Constituție, care garantează preeminența dreptului, asigurarea legalității și certitudinii juridice, precum și în coroborare cu articolul 23 alin. (2) din Constituție, **care prevede adoptarea de către legislator a unor legi clare și previzibile** (a se vedea HCC nr. 21 din 6 decembrie 2022, § 34).

8. Conform Legii nr. 26/2022, Comisia de evaluare urmează să efectueze evaluarea corespunderii candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare a judecătorilor și procurorilor criteriilor de integritate financiară și etică. Prin decizie motivată, Comisia constată promovarea sau nepromovarea evaluării de către candidatul

respectiv (a se vedea art. 1-3, 13 din Lege). Totodată, articolul 13 alin. (1) stabilește că „[...] **Retragerea din concurs [...] indiferent de motivul invocat de candidat, se echivalează cu nepromovarea evaluării de către candidatul respectiv**”.

În opinia autorului sesizării, prevederea în cauză acreditează ideea că candidatul nu corespunde criteriilor de integritate etică și financiară, iar acest fapt îl discreditează ca personalitate, îi afectează reputația socială și profesională și, implicit, dreptul constituțional la viața privată.

9. Consider că, sub acest aspect, este rezonabilă examinarea sesizării în cauză și prin prisma articolului **20 din Constituție**. Acest articol **devine incident atunci când este afectat principiul individualizării măsurilor cu tenta restrictivă sau nefavorabilă aplicabile reclamantului**. Curtea a reiterat că **legislatorul nu poate reglementa o sancțiune astfel încât să lipsească instanța de judecată de posibilitatea de a o individualiza în mod efectiv și rezonabil**. Curtea menționează că **limitarea rolului instanței de judecată lipsește de substanță garanțiile dreptului la un proces echitabil**, consacrat de articolele 20 din Constituție și 6 din Convenția Europeană (a se vedea, mutatis mutandis, HCC nr. 18 din 30 iunie 2020, § 40, § 109).

Mai mult, legislatorul trebuie să ofere instanței de judecată posibilitatea de a aprecia proporționalitatea soluției/măsurii aplicate și efectul juridic al acesteia, astfel încât să existe un echilibru corect între scopul legii și mijloace, iar mijloacele utilizate să nu restrângă drepturile persoanei mai mult decât este necesar pentru a atinge aceste scopuri (a se vedea, mutatis mutandis, HCC nr. 18 din 30 iunie 2020, §§ 110-111).

10. Totuși, în prezenta cauză, se observă *prima facie* că prevederile legislative în discuție („**Retragerea din concurs a unui candidat [...] indiferent de motivul invocat, [...] se echivalează cu nepromovarea**”) au un caracter categoric, absolut și exhaustiv. Formularea în cauză **nu permite justificarea rezonabilă a retragerii din concurs** (tergiversarea de lungă durată a procedurii de evaluare, angajarea în altă funcție, boală gravă, plecarea peste hotare etc.). Totodată, ea poate, pe de o parte, să facă iluzoriu dreptul persoanei de a prezenta probe care pot să confirme afectarea gravă a reputației sociale și profesionale a candidatului, iar pe de altă parte, poate să limiteze competența instanței de judecată în efectuarea unui control judiciar individual și proporțional referitor la nivelul de gravitate al atingerii dreptului reclamantului la viața privată și reputație (a se vedea pct. 6 *supra*).

11. În aceste condiții, am ajuns la concluzia că prevederile contestate din articolul 13 alin. (1) din Legea nr. 26/2022 fac incidente articolele 20 și 28 din Constituție în coroborare cu articolele 1 alin. (3), 23 alin. (2) și 54 din Constituție.

12. Prin urmare, consider că **Curtea Constituțională trebuia să declare sesizarea admisibilă și să o examineze în fond prin prisma proporționalității ingerințelor în drepturile menționate *supra* și a respectării principiului echilibrului just dintre interesele concurente**.

Judecător al Curții Constituționale

Vladimir ȚURCAN

13 iunie 2024